

با اسمه تعالیٰ

آیین‌نامه اجرایی شیوه آموزشی - پژوهشی دوره دکتری ورودی ۱۴۰۰ به بعد

دانشگاه علم و صنعت ایران

مقدمه

به منظور تعیین ضوابط اجرایی دوره دکتری (Ph.D.) در نظام آموزش عالی کشور و با توجه به «آیین‌نامه یکپارچه دوره‌های تحصیلی کارشناسی/کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی» و تفویض اختیار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مورخ ۱۳۹۷/۳/۱، آیین‌نامه اجرایی دوره دکتری (Ph.D.) در دانشگاه علم و صنعت ایران طبق ماده ذیل تدوین می‌شود.

بخش اول: تعاریف و ضوابط پذیرش

ماده ۱:

تعریف دوره: دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه‌ای آغاز می‌شود و دانشجو طبق برنامه درسی مصوب، مدرک دکتری دریافت می‌کند.

ماده ۲:

ضوابط ورود: پذیرش و ورود داوطلبان دوره دکتری براساس آخرین شرایط و ضوابط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام می‌پذیرد.

ماده ۳:

تحصیل همزمان: تحصیل در دوره دکتری تخصصی به صورت تماموقت است و تحصیل همزمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا سایر دوره‌ها و مقاطع تحصیلی ممنوع است.

ماده ۴:

تغییر رشته و انتقال: تغییر رشته و انتقال دانشجوی دوره دکتری تخصصی ممنوع است.

بخش دوم: مقررات اجرایی دوره

ماده ۵: استاد راهنمای دوره دکتری با حداقل مرتبه استادیاری از اعضای هیأت علمی تماموقت دانشکده و با توجه به آیین‌نامه «آیین‌نامه تخصیص ظرفیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی به اعضای هیأت علمی دانشگاه» و با تأیید گروه و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده انتخاب می‌گردد.

ماده ۶: با توجه به اینکه پذیرش دانشجو منوط به موافقت یکی از استادان مبنی بر هدایت دانشجو می‌باشد، دانشجوی پذیرفته شده از زمان ورود، زیر نظر استاد مربوطه (به عنوان استاد راهنما) فعالیت آموزشی و پژوهشی خود را آغاز می‌نماید و ادامه می‌دهد.

تبصره ۱: چنانچه به دلایلی حداکثر تا دو نیمسال پس از شروع تحصیل دانشجو، استاد راهنما از هدایت دانشجو منصرف گردد، باید تقاضای کتبی خود را همراه با توضیحات لازم به گروه ذی‌ربط ارائه دهد تا موضوع در گروه و

شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده بررسی و تصمیم‌گیری شود.

تبصره ۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی علاوه بر استاد راهنمای اصلی می‌تواند استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد؛ در این صورت، لازم است استاد راهنمای اصلی حتماً از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه انتخاب شود.

ماده ۷: استاد راهنما برای هدایت علمی دانشجویان تحت راهنمایی خود حداقل دو ساعت در هفته برای هر دانشجو در برنامه هفتگی خود زمان اعلام می‌نماید.

ماده ۸: دانشکده‌ها برنامه‌های آموزشی و ارائه دروس هر گرایش را باید به نحوی برنامه‌ریزی نمایند که دانشجویان بتوانند در طی دو نیمسال، مرحله آموزشی را به پایان برسانند.

ماده ۹: دانشکده‌ها موظف‌اند برنامه ارائه دروس ۳ و ۴ واحدی را حداقل در ۲ نوبت و در دو روز هفته تنظیم نمایند.

ماده ۱۰: تاریخ برگزاری امتحانات (در محدوده زمانی تقویم آموزشی نیمسال تحصیلی دانشگاه)، باید توسط دانشکده‌ها تعیین و به هنگام ثبت‌نام هر نیمسال تحصیلی به اطلاع دانشجویان رسانده و به تحصیلات تكمیلی دانشگاه ارسال شود. پس از آن، تقاضای تغییر در برنامه امتحانات صرفاً با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه میسر می‌باشد.

ماده ۱۱: استاد هر درس موظف است نمرات دروس را مطابق تقویم آموزشی مصوب دانشگاه و در زمان مقرر اعلام نماید.

بخش سوم: مقررات مرحله آموزشی دوره

ماده ۱۲: دانشجو موظف است حداکثر تا پایان نیمسال اول ورود به دوره، موضوع کلی رساله خود را (در چارچوب الگوی مصوب گروه) با هماهنگی استاد راهنما و تأیید گروه، تعیین و فعالیت پژوهشی خود را آغاز نماید.

ماده ۱۳: دانشجو موظف است حداقل ۱۲ و یا حداکثر ۱۸ واحد درسی از دروس تحصیلات تکمیلی رشته مربوطه را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه و حداکثر در مدت مجاز مرحله آموزشی، با موفقیت بگذراند.

تبصره ۱: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای انجام تحقیق در موضوع رساله و براساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود.

تبصره ۲: انتخاب دروس از سایر رشته‌ها طبق برنامه درسی و با نظر استاد راهنما، با تأیید گروه و تصویب شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۳: کلیه دروس دوره آموزشی دکتری باید تا پایان نیمسال دوم به پایان برسد.

تبصره ۴: معادل سازی دروس مقطع دکتری پس از موافقت گروه مربوطه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، در کمیته منتخب تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی خواهد شد. به ازای هر واحد معادل‌سازی شده، ۱۵ روز از سنت‌های مجاز تحصیل دانشجو کسر خواهد شد.

تبصره ۵: اخذ و حذف واحدهای هر دانشجو با نظر استاد راهنما و تأیید گروه انجام می‌شود.

ماده ۱۴: دانشجو مجاز است در هر نیمسال تحصیلی بین ۶ تا ۱۰ واحد درسی را با تأیید استاد راهنما انتخاب کند.

تبصره ۱: انتخاب واحد دانشجو در کمتر از ۶ واحد درسی در نیمسالی که کمتر از ۶ واحد برای وی باقی مانده است، بلامانع می‌باشد؛ در این صورت، آن نیمسال نیز یک نیمسال تحصیلی محسوب می‌شود.

تبصره ۲: دروسی را که دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد گذرانده‌اند، نمی‌توانند مجدداً در دوره دکتری بگذرانند. این دانشجویان باید با اخذ دروس دیگر، جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در ماده ۱۳ برسانند.

تبصره ۳: در شرایط خاص و در صورت نیاز (بسنده کردن به حداقل ممکن)، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه ذی‌ربط، دانشجو موظف است تعدادی از درس‌های دوره کارشناسی ارشد (حداکثر ۶ واحد) را به عنوان دروس جبرانی با توجه به مصوبه دفتر برنامه‌ریزی درسی بگذراند. گذراندن این دروس اجباری است اما نمره آنها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی‌شود. به ازای هر واحد از دروس جبرانی، ۱۵ روز به سقف سنتوات اضافه خواهد شد. هزینه این دروس طبق تعریفه مصوب هیأت امنای دانشگاه از دانشجو دریافت می‌شود. نمره قبولی دروس جبرانی ۱۴ می‌باشد.

ماده ۱۵: دانشجو می‌تواند با احتساب سنتوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱: اخذ مرخصی در نیمسال اول ورود، ممنوع است. اخذ مرخصی در نیمسال‌های بعدی با تأیید استاد راهنما و گروه امکان‌پذیر است و درخواست مرخصی باید قبل از شروع نیمسال تحصیلی باشد.

تبصره ۲: بررسی مصاديق مرخصی بدون احتساب در سنتوات تحصیلی، نظری فوت بستگان درجه یک (پدر، مادر، فرزند، همسر، خواهر و برادر)، زایمان، مأموریت همسر و یا والدین، انجام جراحی پزشکی نیازمند استراحت طولانی مدت، بیماری‌های حاد روحی و روانی، با ارائه مستندات پزشکی و بیمارستانی که به تأیید مرکز بهداشت و مرکز مشاوره دانشگاه رسیده باشد، در اختیار کمیته منتخب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۱۶: دانشجو در شرایط بسیار خاص که خارج از اراده او باشد، می‌تواند در طول تحصیل تقاضای حذف اضطراری حداکثر یک درس را با نظر استاد راهنما و تأیید گروه مربوطه داشته باشد. حذف درس فقط در شرایط اضطراری با موافقت نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مقدور می‌باشد. در هر صورت، واحدهای باقیمانده، یک نیمسال تحصیلی محسوب می‌شود.

ماده ۱۷: حداقل نمره قبولی در هر درس، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول از نمره‌های دانشجو در همه درس‌ها از ۲۰ است. این میانگین بر اساس تمام دروس دوره (کل نمرات دانشجو غیر از دروس جبرانی) محاسبه می‌شود و در صورتی که مقدار آن کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه، حداکثر در یک نیمسال تحصیلی، درس‌هایی را علاوه بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند؛ در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۱: دانشجوی مشمول آموزش رایگان در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیرموجه آن، موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را براساس تعریفه مصوب هیأت امنای دانشگاه پرداخت کند.

تبصره ۲: میانگین نمرات دانشجو بر اساس نمرات دروس اخذ شده (اعم از نمرات قبولی و مردودی غیر از دروس جبرانی) محاسبه می‌شود.

ماده ۱۸: دانشجو موظف است در کلیه نیمسال‌های تحصیلی (آموزشی و پژوهشی) در موعد مقرر ثبت‌نام نماید. چنانچه دانشجویی در موعد مقرر ثبت‌نام ننماید، به منزله عدم مراجعه دانشجو تلقی و از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

تبصره: در موارد استثنائی که دانشجو به دلایل خارج از اراده خویش ثبت‌نام ننموده است، موضوع پس از تأیید استاد راهنمای گروه مربوطه جهت تصمیم‌گیری به شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده ارجاع می‌گردد.

ماده ۱۹: دانشجو باید در مدت مجاز (حداکثر ۱/۵ سال)، مرحله آموزشی شامل دروس و امتحان جامع را با موفقیت به پایان برساند.

ماده ۲۰: دانشجویانی که کلیه دروس مرحله آموزشی خود را با موفقیت گذارنده باشند و میانگین کل نمرات آنها از ۱۶ کمتر نباشد، با داشتن حداقل نمره قبولی زبان، توسط دانشکده به تحصیلات تكمیلی دانشگاه معرفی می‌گردد و پس از کسب مجوز از تحصیلات تكمیلی دانشگاه، در اولین آزمون جامع که برگزار می‌شود، شرکت می‌نمایند.

تبصره ۱: دانشجو موظف است پیش از شرکت در امتحان جامع، در آزمون معتبر زبان انگلیسی شرکت و نمره قبولی کسب نماید (مطابق پیوست شماره ۱).

تبصره ۲: نمره قبولی آزمون زبان حداکثر تا دو سال دارای اعتبار می‌باشد و در بدو پذیرش دانشجو، باید دارای اعتبار باشد.

ماده ۲۱: آزمون جامع حداقل دو بار در سال (در هر نیمسال یک بار) با تصویب شورای تحصیلات تكمیلی دانشکده برگزار می‌گردد؛ به ترتیبی که دانشجویان بتوانند در نیمسال سوم و یا با توجه به شرایط تبصره ماده ۱۹ در نیمسال چهارم ورود به دوره در آن شرکت نمایند.

تبصره: جهت برنامه‌ریزی و آمادگی دانشجویان لازم است تاریخ امتحانات جامع هر سال در تقویم آموزشی دانشکده اعلام گردد.

ماده ۲۲: هدف از برگزاری آزمون جامع، عبارت است از:

- کسب اطمینان از قابلیت‌های علمی دانشجو
- آگاهی از میزان توانایی دانشجو در برخورد اصولی با مسائل علمی و داشتن روحیه علمی
- شناسایی میزان برخورداری دانشجو از قوه ابتکار و قابلیت‌های پژوهشی

ماده ۲۳: آزمون جامع کتبی از محتوای حداقل ۳ درس تحصیلات تكمیلی مختلف به پیشنهاد استاد راهنمای و تأیید گروه مربوط، حداکثر در ۳ روز متوالی انجام می‌شود.

ماده ۲۴: آزمون جامع شفاهی (در مهلت زمانی برگزاری آزمون جامع مطابق ماده ۲۳)، توسط هیأتی مرکب از حداقل ۳ نفر به شرح زیر برگزار می‌شود:

- استاد راهنمای
 - حداقل دو نفر عضو هیأت علمی با حداقل مرتبه استادیاری و فعال در تحصیلات تكمیلی در تخصص مربوطه
- تبصره:** ترکیب هیأت برگزارکننده آزمون جامع شفاهی به پیشنهاد استاد راهنمای و تأیید گروه و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده تعیین می‌شود و می‌تواند توسط مدیر گروه به عنوان نماینده شورای گروه تأیید گردد.

ماده ۲۵: دانشجویانی که میانگین کل دروس آنها ۱۷ و بالاتر باشد، در صورت تأیید شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده می‌توانند از آزمون جامع کتبی معاف و فقط در آزمون جامع شفاهی شرکت نمایند که در این صورت، میانگین کل دروس به عنوان نمره آزمون جامع کتبی احتساب می‌شود.

ماده ۲۶: ارزش آزمون‌های کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد از نمره نهایی است. دانشجو باید در تمام دروس آزمون جامع نمره قبولی کسب کند و میانگین کل نمرات آزمون جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد.

تبصره: اگر درسی از دروس آزمون جامع از مقطع کارشناسی (فقط یک درس) باشد، نمره قبولی آن درس ۱۲ و اگر از مقطع تحصیلات تكمیلی باشد، نمره قبولی آن ۱۴ است.

ماده ۲۷: در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون جامع، آزمون مجدد تنها برای یکبار دیگر و در اولین زمان آزمون بعدی انجام می‌پذیرد. در هر حال، دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال چهارم باید آزمون جامع را با موفقیت بگذراند؛ در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

بخش چهارم: مقررات مرحله پژوهشی دوره

ماده ۲۸: مرحله پژوهش با گذراندن امتحان جامع شروع و با کسب موفقیت در دفاع از رساله پایان می‌پذیرد، و حداکثر مدت آن، ۲ سال است. زمان‌بندی آموزشی- پژوهشی مقطع دکتری مطابق پیوست شماره ۲ می‌باشد.

ماده ۲۹: گروه برای تصویب پیشنهاد رساله دانشجو و نظارت بر پیشرفت آن و عضویت در هیأت داوران رساله، کمیته هادی تعیین می‌نماید. کمیته هادی از استادان راهنما (حداکثر دو نفر)، استادان مشاور (در صورت وجود و حداکثر دو نفر) و دو نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده (یا داخل دانشگاه) که حداقل یکی از آنها، دارای حداقل مرتبه علمی دانشیار و فعال در دوره تحصیلات تکمیلی باشد و دو نفر به عنوان استاد خارج از دانشگاه، یکی با حداقل مرتبه علمی دانشیاری، به پیشنهاد استادان راهنما و تصویب گروه و تأیید شورای آموزشی- پژوهشی دانشکده تشکیل می‌شود. ریاست کمیته هادی با یکی از استادان راهنما و یا یکی از اعضای کمیته هادی (داوران داخلی) می‌باشد.

لازم به ذکر است حضور کلیه اعضای کمیته هادی در جلسه تصویب پیشنهاد رساله دکترا الزامی است؛ در موارد خاص و در صورت موجه بودن دلیل، عدم حضور یک نفر از اعضاء داخلی کمیته هادی و هماهنگی با مدیر گروه و معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده قابل بررسی می‌باشد. حضور استادان راهنما در جلسه ضروری است.

تبصره: اعضای کمیته هادی باید با دانشجو نسبت فامیلی داشته باشند.

ماده ۳۰: پس از تعیین موضوع رساله مطابق ماده ۱۲، گروه موظف است کمیته هادی را (مطابق ماده ۲۹) تعیین نماید و جلسه بررسی موضوع پیشنهادی را تشکیل و موضوع رساله را تصویب یا نظرات اصلاحی خود را ارائه دهد و دانشجو نسبت به اعمال نظرات مذبور اقدام و پیشنهاد را تکمیل کند.

تبصره ۱: چنانچه ارزیابی موضوع پیشنهادی رساله دکتری دانشجو پس از دوبار، مورد موافقت کمیته هادی قرار نگیرد، دانشجو از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۲: کلیه مراحل ماده ۳۰ و تبصره ۱ باید تا پایان نیمسال چهارم تحصیلی انجام گیرد؛ در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۳۱: دانشجو موظف است پس از تصویب پیشنهاد رساله دکترا، گزارش‌های پیشرفت پروژه خود را به شرح ذیل ارائه نماید:

- ۱- تحويل گزارش مكتوب پیشرفت پروژه به استاد راهنما در پایان هر نيمسال تحصيلي ضروري است. ثبت‌نام دانشجو در هر نيمسال با تأييد اين گزارش از سوي استاد راهنما (يا کميته هادي با نظر دانشكده) قطعی می‌شود.
- ۲- ارائه حداقل يك سمینار میان دوره‌ای از زمان تصویب پیشنهاد رساله دکترا تا قبل از پیش‌دفعیه در حضور کميته هادي.
- ۳- هماهنگی‌های لازم جهت برگزاری هر سمینار در چارچوب زمان‌بندی مصوب دانشكده، شامل تعیین تاریخ دقیق ارائه، تکمیل و ارسال فرم درخواست ارائه، دعوت از اعضای کميته هادي و اطلاع‌رسانی به دفتر تحصیلات تكميلي دانشكده به عهده دانشجو و استاد/ استادان راهنماست.
- ۴- تشکیل کميته هادي در سمینارهای میان دوره‌ای دانشجو مطابق با ماده ۲۹ رسميت می‌باشد.
- ۵- سمینار ابتدا به صورت عمومی ارائه می‌شود و در انتهای با طرح سؤالات علمی، وضعیت پژوهشی دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد. در صورتی که کميته هادي میزان پیشرفت پروژه و وضعیت علمی و محصولات پژوهشی دانشجو را با توجه به سنت تحصیلی باقیمانده برای اتمام پروژه قابل قبول تشخیص ندهد، می‌تواند لغو ادامه تحصیل دانشجو را جهت بررسی در شورای آموزشی و پژوهشی دانشكده پیشنهاد دهد. در صورت عدم توافق قطعی اعضای کميته هادي جهت لغو ادامه تحصیل دانشجو، با درخواست کتبی استاد راهنما وضعیت تحصیلی دانشجو قابل تجدیدنظر در گروه مربوطه و شورای آموزشی و پژوهشی دانشكده می‌باشد.
- ۶- صورت جلسه کميته هادي برای هر سمینار در پرونده دانشجو بایگانی و کتابی به دانشجو ابلاغ می‌گردد.

ماده ۳۲: تعداد واحدهای رساله در مرحله پژوهشی، ۱۸ الی ۲۴ واحد است (مجموع واحدهای آموزشی و پژوهشی دانشجو در دوره دکتری باید ۳۶ واحد باشد).

ماده ۳۳: با توجه به تعریف دوره که دوره‌ای تماموقت می‌باشد، حضور تماموقت دانشجو در طول دوره تحصیل الزامی است و چنانچه بنا به گزارش کتبی استاد راهنما و تأييد گروه و شورای آموزشی و پژوهشی، دانشجویی در طول دوره تحصیل حضور تماموقت نداشته باشد، به منزله عدم مراجعته دانشجو تلقی می‌گردد و مشمول ماده ۱۸ خواهد بود.

ماده ۳۴: هیأت داوران رساله به ریاست معاون آموزشی و تحصیلات تكميلي دانشكده و یا نماینده وی و با حضور کلیه اعضای کميته هادي تشکيل می‌گردد.

ماده ۳۵: استاد راهنما موظف است در زمانی که آمادگی دانشجو برای ارائه نتایج کامل پروژه حاصل شده و پیش‌نویس رساله وی قابل تحويل باشد، با ارسال پیش‌نویس رساله از اعضای کميته هادي برای حضور در جلسه پیش‌دفعیه دعوت نماید. اعضای حاضر در جلسه مذکور، با استماع گزارش دانشجو درباره موضوع تحقیق و نتایج حاصل از آن، در خصوص موارد ذیل تصمیم‌گیری و نتیجه را طی صورتجلسه‌ای به گروه اعلام می‌نمایند:

- ۱- تطبیق و تأييد کار دانشجو در مقایسه با پیشنهاد پروژه مصوب
- ۲- تعیین میزان فعالیت باقیمانده از پروژه
- ۳- تعیین حداقل زمان لازم برای تکمیل پروژه و انجام دفعیه

تبصره ۱: اعضای هیأت علمی خارج دانشگاه در هیأت داوران نیز می‌توانند در جلسه پیش‌دفاعیه حضور داشته باشند و در صورت عدم حضور، دریافت اظهارنظر کتبی آنان در خصوص موارد ۱ تا ۳ و طرح آن در جلسه برای تصمیم‌گیرینهایی باید اخذ شود.

تبصره ۲: چنانچه ارزیابی پیش‌دفاعیه رساله دکتری دانشجو مورد تأیید قرار نگیرد، دانشجو می‌تواند در سقف زمانی مجاز مجدداً در یک جلسه پیش‌دفاعیه دیگر شرکت نماید؛ در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۳۶: دانشجو موظف است تصمیمات جلسه پیش‌دفاعیه را در تکمیل پروره قبل از اتمام سنتات تحصیلی لحاظ کند و رساله آماده‌شده خود را (که باید مطابق الگوی مربوط تهیه شده باشد) در مهلت مقرر به استاد راهنمای تحویل نماید. تأیید کتبی مبنی بر اعلام رعایت تصمیمات جلسه پیش‌دفاعیه از سوی استاد راهنمای به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده برای تشکیل جلسه دفاعیه کفایت می‌کند.

تبصره: فاصله بین پیش‌دفاع و دفاع نهایی باید از یک ماه کمتر باشد.

ماده ۳۷: هر دانشجو موظف است حداقل ۲۱ روز قبل از تاریخ دفاعیه به تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه مراجعه نماید و فرم‌های مربوط به انجام مراحل اداری دفاعیه را تحویل نماید.

ماده ۳۸: پس از کسب مجوز دفاعیه از تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آگهی برگزاری دفاعیه باید از سوی دانشکده حداقل ۱۰ روز در معرض دید عموم در داخل دانشگاه و سایر دانشکده‌ها قرار گیرد.

ماده ۳۹: دانشجو موظف است ارائه شفاهی دفاعیه رساله دکترای خود را صرفاً به زبان فارسی انجام دهد.

تبصره: دانشجویان غیرایرانی و دانشجویانی که در جلسه دفاعیه آنان یکی از استادان راهنمای و یا اعضای هیأت داوران، غیرایرانی باشند، می‌توانند ارائه شفاهی دفاعیه رساله خود را با نظر استاد راهنمای به زبان خارجی انجام دهند.

ماده ۴۰: دفاع از رساله در یک جلسه عمومی و در حضور هیأت داوران و سایر استادان و دانشجویان علاقه‌مند به منظور انجام موارد ذیل صورت می‌گیرد:

۱- ارزیابی محتواه رساله در مقایسه با پیشنهاد پروره تصویب شده

۲- ارزیابی متن رساله در مقایسه با الگوی نگارش

۳- ارزیابی کیفیت انجام تحقیقات گزارش شده در رساله

۴- ارزیابی کیفیت و هم راستا بودن مقالات منتشر شده از نتایج تحقیقات با موضوع رساله

ماده ۴۱: ارزیابی رساله براساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش مطابق ماده ۴۰ انجام و نتیجه آن به یکی از دو صورت زیر تعیین می‌شود:

۱- قبول با درجه عالی (۱۹-۲۰)، بسیار خوب (۱۸-۹۹)، خوب (۱۶-۹۹)

۲- غیرقابل قبول (کمتر از ۱۶)

تبصره: چنانچه رساله دانشجو «غیرقابل قبول» ارزیابی شود، بنا به تشخیص هیأت داوران، دانشجو مجاز است طی حداقل شش ماه، به شرط اینکه از حداقل مدت مجاز تحصیل بیشتر نشود، اصلاحات لازم را در رساله به عمل آورد و صرفاً برای یکبار دیگر از آن دفاع نماید.

ماده ۴۲: دانشجو موظف است ویرایش نهایی رساله خود را (که قبلًاً تهیه و ارائه شده است) با رعایت تصحیحات مورد نظر هیأت داوران به استاد راهنمای تحویل نماید که صورت جلسه دفاعیه وی حداکثر تا ۳ ماه پس از برگزاری جلسه دفاعیه به حوزه تحصیلات تكمیلی دانشگاه تسليم گردد.

ماده ۴۳: کفايت محصولات لازم برای دفاع براساس «دستورالعمل حداقل دستاوردهای علمی جهت دفاع از رساله دكتري» (پيوست شماره ۳) سنجideh می شود.

ماده ۴۴: دانشجو پس از گذراندن واحدهای درسی و کسب درجه «قبول» از رساله خود، دانشآموخته دوره دكتري شناخته می شود و به دریافت درجه دكتري نائل می گردد.

ماده ۴۵: در صورتی که دانشجو بنا به علی خارج از اراده خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پيشبييني، در مدت مجاز موفق به اتمام تحصيل نشود، به پيشنهاد استاد راهنمای دانشجو و تأييد شوراي آموزشي و پژوهشي دانشکده و تحصیلات تكمیلی دانشگاه، کميسيون بررسی موارد خاص دانشگاه با حضور استاد راهنمای، وضعیت تحصیلي دانشجو را بررسی و مناسب با کميت و كيفيت فعالیتهای علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه ادامه تحصيل يا اخراج او تصميم گيري قطعی خواهد کرد.

ماده ۴۶: مدت مجاز تحصيل حداقل ۳ سال و حداکثر ۴ سال است.

تبصره ۱: در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانشآموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصيل را حداکثر دو نيمسال تحصيلي افزایش دهد. برای دانشجوی مشمول آموزش رايگان، نيمسال اول کماکان به صورت رايگان است اما ادامه تحصيل در نيمسال دوم، منوط به پرداخت شهریه طبق تعرفه مصوب هيأت امنای دانشگاه است. چنانچه دانشجو در اين مدت دانشآموخته نشود، پرونده وی برای تصميم گيري به کميسيون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود.

تبصره ۲: بررسی سایر مصاديق افزایش سنواتی در اختیار کميته منتخب شوراي تحصیلات تكمیلی دانشگاه است.

ماده ۴۷: چنانچه دانشجو در حین تدوين رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب و رونوشتبرداری) کند و اين موضوع اثبات شود، مطابق مقررات با وی برخورد خواهد شد.

تبصره: اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام رساله، منجر به ابطال مدرک تحصيلی وی خواهد شد.

ماده ۴۸: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصيل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً به تحصیلات تكمیلی دانشکده ارائه دهد. دانشجو مجاز است فقط برای یکبار و تا دو ماه از تاريخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگيرد؛ در غير اين صورت، پس از انقضاي اين مهلت، حکم انصراف از تحصيل وي صادر می شود.

تبصره: پس از گذشت دو ماه از تاريخ انصراف، تصميم گيري برای بازگشت به تحصيل دانشجوی منصرف از تحصيل برعهده دانشگاه است.

ماده ۴۹: گروههای مجری دوره دكتري در راستای تحقق اهداف ذيل موظفاند حداقل هر چهار سال يکبار برنامه درسي دوره و محتوای دروس را مطابق مقررات مربوط بازنگری و به معاونت آموزشي دانشگاه اعلام نمایند:

۱- به روز شدن محتوای علمی دروس در راستای تحولات علوم و فناوري

۲- تطبیق برنامه درسي دوره با نیازهای علمی و فنی کشور

۳- استفاده از منابع علمی و نرم افزارهای تخصصی جدید در برنامه دوره

۴- به کارگیری شیوههای نوین تدریس

ماده ۵۰: در راستای ارتقای کیفیت رساله‌ها و انتشار نتایج حاصل از آنها، دانشگاه در برنامه سالیانه خود تمهیدات لازم را (در صورت اعتبار بودجه) برای پشتیبانی از شرکت دانشجویان دکتری در همایش‌های علمی معتبر داخلی و خارجی با تأیید استادان راهنمای پیش‌بینی می‌نماید و مطابق دستورالعمل اجرایی مربوط در اختیار متخصصان قرار می‌دهد.

ماده ۵۱: در راستای ارتقای کیفیت رساله‌ها و آشنایی دانشجویان با روش‌های تحقیق و مراکز تحقیقاتی خارج از کشور، دانشگاه تمهیدات لازم را برای پشتیبانی از شرکت دانشجویان دوره دکتری در دوره‌های فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت از طریق بهره‌گیری از تفاهم‌نامه‌های منعقده، استفاده از بورس‌های خارج از کشور و جلب همکاری ایرانیان مقیم خارج پیش‌بینی خواهد نمود.

ماده ۵۲: در دانشکده‌هایی که گروه تحصیلی وجود ندارد، معاون آموزشی و تحصیلات تكمیلی دانشکده و شورای آموزشی و پژوهشی دانشکده مربوطه به ترتیب، وظایف تعیین شده در این آیین‌نامه را برای مدیر گروه و گروه انجام خواهند داد.

ماده ۵۳: این آیین‌نامه در ۵۳ ماده و ۳۲ تبصره در جلسه شورای آموزشی و تحصیلات تكمیلی دانشگاه مورخ ۱۴۰۱/۸/۱۰ به تصویب رسید و برای دانشجویانی که از سال تحصیل ۱۴۰۰-۱۴۰۱ و پس از آن در دوره دکتری پذیرفته می‌شوند، لازم الاجرا است.

پیوست شماره ۱

حداقل نمرات قابل قبول آزمون های زبان

برای ورودی های ۹۸ و ماقبل:

دانشجویان عادی	دانشجویان شاهد و ایثارگر
MSRT (MCHE): 50 TOLIMO: 520 TOEFL: 500 TOEFL (ITP): 500 TOEFL (IBT): 61 IELTS: 5.5	MSRT (MCHE): 40 TOLIMO: 478 TOEFL: 462 TOEFL (ITP): 462 TOEFL (IBT): 49 IELTS: 4.5

آزمون دانشگاه های سطح یک	IUST دانشگاه علم و صنعت ایران	UTEPT دانشگاه تهران	UIEPT دانشگاه اصفهان	TELP دانشگاه فردوسی مشهد	SBUTEP دانشگاه شهید بهشتی	ATUEPT دانشگاه علامه طباطبائی	UTET دانشگاه تبریز	T.M.U دانشگاه تریت مدرس	ITEP دانشگاه شهید بهشتی	ESTA دانشگاه صنعتی امیر کبیر
حداصل نمره قابل قبول	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۳/۵	۵

برای ورودی‌های ۹۹ و مابعد:

دانشجویان شاهد و ایثارگر	دانشجویان عادی
MSRT (MCHE): 55 TOLIMO: 536 TOEFL: 518 TOEFL (ITP): 518 TOEFL (IBT): 67 IELTS: 6	MSRT (MCHE): 45 TOLIMO: 491 TOEFL: 476 TOEFL (ITP): 476 TOEFL (IBT): 54 IELTS: 5

آزمون دانشگاه	IUST دانشگاه علم و صنعت ایران	UTEPT دانشگاه تهران	UIEPT دانشگاه اصفهان	TELP دانشگاه فردوسی مشهد	SBUTEP دانشگاه شهید بهشتی	ATUEPT دانشگاه علامه طباطبائی	UTET دانشگاه تبریز	T.M.U دانشگاه تریت مدرس	ITEP دانشگاه شهید بهشتی	ESTA دانشگاه صنعتی امیرکبیر
حداقل نمره قابل قبول	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۵۵	۴	۵/۵

باسم‌هه تعالیٰ
زمان‌بندی آموزشی - پژوهشی دانشجویان
دکتری

پیوست شماره ۲

نیمسال	فعالیت	توضیحات
نیمسال اول	اخذ واحد درسی	اخذ واحد درسی: حداقل ۶ واحد، حداقل ۱۰ واحد
	اخذ واحد آمادگی امتحان جامع	- شرکت در آزمون‌های معتبر زبان جهت اخذ حد نصاب نمره زبان برای امتحان جامع
	دانشجویانی که دروس سمینار و یا مطالب ویره دارند، باید در دو نیمسال و براساس ضوابط دانشکده دروس را بگذرانند.	-
	تعیین موضوع رساله دکتری	-
نیمسال دوم	اخذ واحد درسی	اخذ واحد درسی: حداقل ۶ واحد، حداقل ۱۰ واحد؛ کلیه واحدهای درسی باید در دو نیمسال به اتمام برسد.
	اخذ واحد آمادگی امتحان جامع	ارائه مدرک حد نصاب زبان جهت برگزاری امتحان جامع الزامی است.
نیمسال سوم	شرکت در امتحان جامع	میانگین ارزیابی جامع نباید کمتر از ۱۶ باشد؛ در غیر این صورت، دانشجو تنها یک بار دیگر می‌تواند در امتحان جامع شرکت نماید.
	اخذ واحد پایان‌نامه	-
نیمسال چهارم	تصویب پیشنهاد موضوع رساله	حداکثر زمان تصویب تا پایان نیمسال چهارم است؛ در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.
	اخذ واحد پایان‌نامه	-
نیمسال پنجم	استفاده از فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت	در صورت درخواست دانشجو با تأیید استاد راهنمای و دانشکده
	اخذ واحد پایان‌نامه	ارائه اولین سمینار گزارش پیشرفته رساله حداکثر تا پایان دی‌ماه (نیمسال پنجم)
	اخذ واحد پایان‌نامه	-

در صورت درخواست دانشجو با تأیید استاد راهنمای و دانشکده	استفاده از فرصت تحقیقاتی کوتاه مدت	نیمسال ششم
حداکثر تا پایان تیرماه (نیمسال ششم)	ارائه دومین سمینار گزارش پیشرفت رساله	
-	أخذ واحد پایان نامه	نیمسال هفتم
حداکثر تا نیمه دوم مهر (نیمسال هفتم)	ارائه سومین سمینار گزارش پیشرفت رساله	
-	أخذ واحد پایان نامه	نیمسال های هشتم و نهم
-	ارائه پذیرش مقالات در مجلات معتبر ISI و علمی پژوهشی (مجلات مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) براساس مصوبات دانشکده و دانشگاه	
-	برگزاری پیش دفاع	
-	برگزاری دفاع نهایی	

دانشکده اختیار دارد در چارچوب موعدهای اعلام شده، فعالیتهای فوق را زمان بندی نماید.
دانشکده می تواند با دانشجویانی که شرکت در امتحان جامع، تصویب موضوع پایان نامه و سمینارهای گزارش پیشرفت پایان نامه خود را با تأخیر انجام می دهند، مطابق ضوابط و مقررات آموزشی خود با هماهنگی مدیریت تحصیلات تكمیلی دانشگاه عمل کند.
حداکثر مهلت قانونی دوره تا اتمام نیمسال نهم می باشد و مهلت نهایی در صورت داشتن موارد خاص با تأیید گروه و شورای دانشکده و کمیته منتخب دانشگاه تا پایان نیمسال دهم می باشد.
بدیهی است زمان بندی مذکور در خصوص دانشجویانی که دارای واحد جبرانی هستند، به ازای هر دو واحد جبرانی یک ماه جا به جا می شود.
دانشجویان می توانند جهت اطلاع از آیین نامه های آموزشی به سایت http://pag.iust.ac.ir مراجعه نمایند.

پیوست شماره ۲

با اسمه تعالی

دستورالعمل حداقل دستاوردهای علمی جهت دفاع از رساله دکتری دانشگاه علم و صنعت ایران

مقدمه

دوره دکتری تخصصی که مبنای آن پژوهش به منظور دستیابی به مبانی و اصول جدید در زمینه‌ای تخصصی است، زمانی رسالت خود را به انجام می‌رساند که دستاوردهای آن، حاصل کاوش عمیق و فلسفی در موضوعات علمی با بهره‌گیری از جدیدترین منابع علمی جهان باشد. دانشگاه علم و صنعت ایران با توجه به «آیین‌نامه یکپارچه دوره‌های تخصصی کاردانی/کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی» مصوب ۹۶/۱۰/۳۰ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در راستای دستیابی به اهداف دوره‌های دکتری تخصصی و تطبیق این دوره‌ها با استانداردهای جهانی، دستورالعمل زیر را برای ارزیابی کفايت دستاوردهای علمی رساله دکتری دانشجویان ورودی ۹۹ به بعد تدوین نموده است.

ماده ۱: شرایط دفاع از رساله

۱-۱- چاپ یا پذیرش حداقل یک مقاله مجله ISI در رشته‌های مهندسی و علوم پایه و یک مقاله علمی- پژوهشی در رشته- گرایش‌های دانشکده معماری و شهرسازی و دانشکده اقتصاد، مدیریت و مهندسی پیشرفت با حداقل ۶۰ درصد سهم دانشجو (سهم نویسنده‌گان براساس ماده ۲ محاسبه می‌شود)

تبصره ۱: هر اختراع بین‌المللی یا هر TRL۹-۸ معادل یک مقاله Q1 مجله ISI محسوب خواهد شد.

تبصره ۲: صرفاً یک مقاله علمی- پژوهشی در رشته- گرایش‌های دانشکده معماری و شهرسازی و دانشکده اقتصاد، مدیریت و مهندسی پیشرفت معادل یک مقاله مجله ISI با چارک کیفی Q2 امتیازدهی خواهد شد.

۱-۲- کسب حداقل ۳۰۰ امتیاز از «جدول امتیازات دستاوردهای رساله» (با احتساب امتیاز بند ۱-۱ که الزامي است)

تبصره ۱: به دانشجویانی که حداقل تا پایان نیمسال چهارم تحصیل، موضوع رساله خود را به تصویب برسانند، ۲۰ امتیاز تشویقی تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۲: به دانشجویانی که در سنتوات مجاز (طبق آیین‌نامه) دفاع نمایند، ۳۰ امتیاز تشویقی تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۳: به ارزیابی مثبت استاد/ استادان راهنمای از عملکرد آموزشی و پژوهشی دانشجو از ابتدای تحصیل تا پایان چهارمین سال تحصیل، حداقل ۲۰ امتیاز (هر سال تحصیلی ۵ امتیاز) تعلق خواهد گرفت.

ماده ۲: سهم دست اندکاران

- ۲-۱- در دستاوردها سهم هر دانشجو پس از حذف اسامی استادان راهنمای و مشاور، مطابق جدول موجود در «آین نامه ارتقای مرتبه علمی اعضا هیأت علمی» محاسبه می شود.
- ۲-۲- نام استاد/ استادانی که در فرصت تحقیقاتی دانشجو در خارج از کشور یا داخل کشور، راهنمایی دانشجو را برعهده داشته اند، نیز مانند استاد مشاور و راهنمای از فهرست نویسندها مقاله حذف خواهد شد.
- ۲-۳- فقط مقالات مجلاتی قابل قبول است که استاد راهنمای سردبیر یا عضو هیأت تحریریه آن مجلات (به جز مجلات خارجی) نباشد.
- ۲-۴- فقط مقالاتی به عنوان محصول رساله دکتری مورد قبول واقع می شود که نویسنده مسؤول آنها یکی از استادان راهنمای مشاور دانشجو یا یک عضو هیأت علمی خارج از کشور باشد.
- ۲-۵- در مقاله حتماً باید به وابستگی دانشجو به دانشگاه (Affiliation) اشاره شده باشد. در صورتی که دانشجوی نویسنده مقاله به جای دیگری به جز دانشگاه (به غیر دانشگاه های خارج از کشور) نیز وابسته باشد، امتیاز مقاله نصف محاسبه می شود.

ماده ۳: سایر مقررات

- ۳-۱- هیچ پایان نامه یا رساله ای محترمانه محسوب نمی شود.
- ۳-۲- مرجع ارزیابی چارک کیفی (Q) و بگاه Scimago است.
- ۳-۳- مقالاتی نمایه دار محسوب می شوند که در فهرست مقالات مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (Fهرست JCR زمان ارسال مقاله برای مقالات مجلات ISI و فهرست مقالات مجلات علمی- پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، Scopus و ISC زمان ارسال مقاله برای مقالات علمی- پژوهشی) موجود باشند.
- ۳-۴- دانشجو پس از اتمام نیمسال هفتم تحصیل، در صورت احراز شرایط بند ۱-۱ و کسب مجموع حداقل ۲۵۰ امتیاز از دستاوردهای رساله، می تواند پیش دفاع نماید.
- ۳-۵- احراز کفايت دستاوردهای علمی رساله مندرج در این دستورالعمل، شرط لازم برای دفاع از رساله محسوب می شود و صدور مجوز دفاع نهایی دانشجو، منوط به تأیید استاد راهنمای و دانشکده است.

این دستورالعمل در ۳ ماده و ۱۲ بند و ۵ تبصره در جلسه هیأت رئیسه دانشگاه مورخ ۱۴۰۱/۸/۲۲ به تصویب رسید و برای دانشجویان دکتری ورودی ۱۳۹۹ به بعد لازم الاجراست.

جدول امتیازات دستاوردهای رساله

امتیاز	نوع / سهم / سطح	شرایط	دستاوردها * (مستخرج از رساله)
۲۵۰	Q1		ISI مقاله
۲۰۰	Q2		
۱۵۰	Q3		
۱۰۰	Q4		
۵۰		تمامی مجلات علمی و پژوهشی در یک سطح دیده می‌شود.	مقاله علمی پژوهشی
۱۰۰	قرارداد حمایت از رساله و یا قرارداد صنعتی با اعتبار کمتر از نصاب معاملات کوچک	۱- صرفاً قراردادهای منعقدشده از طریق دفتر همکاری‌های علمی، صنعتی و فناوری دانشگاه با موضوع مرتبط با رساله که به صورت کتبی مورد تأیید دفتر همکاری‌های علمی، صنعتی و فناوری قرار گیرد. ۲- تاریخ قرارداد صنعتی در بازه زمانی یک نیمسال تحصیلی قبل تا دو نیمسال تحصیلی بعد از تصویب موضوع رساله (پروپوزال) باشد. ۳- هنگام دفاع از رساله با پیش‌دفاع، جهت استفاده از امتیازات اکتسابی این جدول، ارائه گواهی خاتمه قرارداد با پیشرفت مالی حداقل ۷۰ درصد الزامي است.	قرارداد صنعتی **
۱۷۰	قرارداد حمایت از رساله و یا قرارداد صنعتی با اعتبار تا سقف نصاب معاملات متوسط		
۲۳۰	قرارداد حمایت از رساله و یا قرارداد صنعتی با اعتبار بیش از معاملات متوسط		
۲۵۰	US Patent	بین المللی	۱- درج وابستگی به دانشگاه علم و صنعت ایران الزامي است. ۲- مرجع تایید دفتر توسعه فناوری، تجاری‌سازی و کارآفرینی است.
۲۰۰	European Patent		
۱۵۰	ثبت کشورهای انگلیس، آلمان، فرانسه، سوئد، اتریش، فنلاند، بلژیک، سوئیس، نروژ، ایتالیا، اسپانیا، دانمارک، ایرلند، هلند، کره، ژاپن، چین	ملی	
۱۰۰	ساختمانی (مورد تأیید دفتر مالکیت فکری)		
۱۰۰	ملی (با گواهینامه ثبت اختراع از سازمان ثبت اسناد و املاک کشور) حداکثر یک مورد	ملی	
۲۰۰	ملی رتبه‌دار (دارای رتبه در جشنواره‌های معتبر)		
۲۰۰	TRL5-7	۱- اخذ گواهی TRL از سامانه ایران تک هاب سامانه ارزیابی فناوری ایران (سافا) ۲- ارزیابی و تعیین سطح توسط کارگروه تجاری سازی دانشگاه صورت می‌پذیرد.	تحقیقات تبدیل شده به فناوری در سطح نمونه نیمه‌صنعتی و صنعتی (TRL 5-9)
۲۵۰	TRL8-9		

* کلیه دستاوردها باید مرتبط با موضوع رساله باشد و تشخیص آن با مرجع تأییدکننده (معاونت پژوهشی دانشگاه) دستاورده می‌باشد.

** قرارداد حمایت از رساله منحصرأ درخصوص دانشجویی که در قرارداد حمایت دریافت نموده، مورد محاسبه قرار خواهد گرفت.